

Školní vzdělávací program

DEVĚTSIL

aneb

TVOŘIVÁ PŘÁTELSTVÍ

Závěrečná práce

„Kvalifikační studium pro ředitele škol a školských zařízení“

období od 18. září 2012 do 4. června 2013

Zpracovala:

Mgr. Jarmila Prášková, ředitelka

Katolického domova studujících – domova mládeže a školní jídelny

Černá 14, 110 00 Praha 1

Praha a Střední Čechy

Praha – duben 2013

Anotace

Tato práce s názvem „Školní vzdělávací program“ byla zpracována jako závěrečná práce v rámci absolvování vzdělávacího programu „Kvalifikační studium pro ředitele škol a školských zařízení“ realizovaného NIDV, krajské pracoviště Praha a Střední Čechy, v období od 18. září 2012 do 4. června 2013. Práce si klade za cíl vytvořit vzdělávací program pro domov mládeže.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně, s využitím poznatků získaných absolvováním vzdělávacího programu „Kvalifikačního studia pro ředitele škol a školských zařízení“ a studiem odborné literatury.

Souhlasím s tím, aby moje závěrečná práce byla v NIDV používána jako studijní materiál pro další zájemce.

V Praze 10. dubna 2013

Mgr. Jarmila Prášková, ředitelka
Katolického domova studujících –
domova mládeže a školní jídelny
Černá 14, 110 00 Praha 1

Obsah

Obsah.....	3
Úvod	5
Prolog	5
1. Identifikační údaje	6
2. Charakteristika školského zařízení	6
2.1 Historie domu	6
2.2 Poslání domu	7
2.3 Popis složení studentek	7
2.4 Popis materiálních podmínek.....	7
2.5 Popis personálních podmínek	8
2.6 Popis ekonomických podmínek.....	8
2.7 Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví	9
2.8 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	9
2.9 Spolupráce s rodiči, školami a jinými subjekty.....	9
3. Charakteristika ŠVP	10
3.1 Historie	10
3.2 Idea	10
3.3 Cíle výchovně - vzdělávací činnosti	11
3.4 Stručná charakteristika ŠVP.....	11
3.5 Výchovné a organizační rozdělení	12
3.6 Délka a časový plán	12
4. Dílčí cíle, klíčové kompetence a strategie výchovy	13
4.1 Kompetence ke zrání ve vztahu k vlastní osobě	13
4.1.1 Osobnost	13
4.1.2 Sebevzdělávání	13
4.1.3 Volný čas.....	14
4.2 Kompetence ke zrání ve vztahu k druhým	14
4.2.1 Komunikace	14
4.2.2 Sociální.....	14
4.2.3 Řešení problémů	15
4.3 Kompetence ke zrání ve vztahu k hodnotám	15

4.3.1 Občanské a pracovní	15
4.3.2 Kulturní.....	15
4.3.3 Duchovní.....	16
5. Prostředky	16
5.1 Metody	16
5.2 Formy.....	17
5.2.1 Studium	18
5.2.2 Odpočinek	19
5.2.3 Aktivity.....	19
6. Hodnocení	21
6.1 Vnější hodnocení	21
6.2 Autoevaluace (sebehodnocení).....	21
6.2.1 Hodnocení pedagogů	21
6.2.2 Hodnocení provozu a zázemí	21
6.2.3 Hodnocení činnosti.....	22
6.3 Metody a nástroje hodnocení	22
6.4 Výsledky hodnocení.....	22
Závěr	23
Seznam literatury	23
Monografie.....	23
Elektronické zdroje.....	24
Zákonné normy	24
Seznam příloh.....	24
Přílohy.....	25

Úvod

Jako domov mládeže nenabízíme konkrétní vzdělání, obor studia. Mladí lidé, kteří k nám přichází, byli přijati na střední školu a studium je jejich hlavním důvodem pobytu u nás. Naším cílem je tedy podporovat je v přípravě do školy a ve vlastním studiu.

Nicméně si klademe za cíl ještě něco víc. Chceme je doprovázet na jejich cestě životem v období, které je tak křehké a tak důležité pro utváření osobnosti. Ruku v ruce s Exupérem, za doprovodu respektující komunikace a ve stopách Děvětsilu máme to privilegium být přítomni chvílím, kdy se z „housenky rodí motýl“, kdy se postupně z „človíčka“ stává mladá zodpovědná osobnost, kdy se stává sebou samým.

Mým účelem nebylo vytvořit nový Školní vzdělávací program, nýbrž dopracovat již rozpracovanou a nedokončenou verzi. Chtěla jsem dokončit, co bylo začato, aby to mohlo skutečně sloužit svému účelu – mladým lidem u nás ubytovaným a nám, pedagogickým pracovníkům KDS.

Prolog

„Přikázal jsem proto povolat vychovatele a řekl jim:

„Vaším úkolem není zabíjet v lidských mláďatech člověka, ani dělat z nich mravence, kteří mají žít v mraveništi. Nepovažuji za důležité, bude-li člověk více nebo méně uspokojen. Důležité je, bude-li více nebo méně člověkem. První pro mne není otázka, bude-li člověk nebo nebude šťasten. A nejsou pro mě důležitá tučná břicha lenivců, kteří jsou jako dobytek ve chlévě.

- *Nebudete je přecpávat prázdnými formulkami, nýbrž obrazy, které jsou nositeli struktur.*
- *Nebudete je sytit především mrtvými znalostmi. Ale ukujete jim **styl, aby mohli věci uchopit.***
- *Nebudete jejich způsobilost posuzovat podle schopností, které snad projeví v tom či onom směru. Neboť nejdále dojde a nejúspěšnější bude ten, kdo nejvíc zápasil sám se sebou. Budete proto přihlížet především k lásce.*
- *Nebudete zdůrazňovat užitek. Ale **lidskou tvorbu**, aby určitý člověk hobloval své prkno poctivě a věrně, a on je pak ohobluje lépe.*
- *Budete učit úctě, neboť ironie je věcí darmochleba a znamená, že byly zapomenuty tváře.*
- *Budete bojovat proti poutům, které člověka svazují s hmotnými statky.*
- *Budete vytvářet z lidského mláďete člověka, a to tak, že je budete učit především směně, neboť kde není směny, zbývá jen zkornatění.*
- *Budete učit rozjímání a modlitbě, neboť jimi se duše stává širší. A lásce. Neboť co může nahradit lásku? A sebeláska je okap lásky.*

- *Trestat budete především lež, také udavačství, i když to obojí může být člověku prospěšné a obci zdánlivě také. Ale **silní se rodí pouze z věrnosti**. A není možné být věrný na jedné straně a na druhé ne. Věrný člověk je věrný vždycky. A není věrný ten, kdo dokáže zradit druhá, s nímž pracuje. Já potřebuji silné město a nehodlám opřít jeho sílu o lidskou hnilobu.*
- *Budete učit smyslu pro dokonalost, neboť každé dílo je putováním k Bohu a dokončeno může být až smrtí.*
- *Nebudete ve svém učení klást na první místo milosrdenství či odpuštění. To obojí by totiž mohlo být špatně pochopeno a stát se pouhou měkkostí před urážkou a vředem.*
- *Nýbrž budete **učit nádherné spolupráci všech skrze všechny a skrze jednoho každého*** ¹

1. Identifikační údaje

Předkladatel:

Katolický domov studujících – domov mládeže a školní jídelna, školská právnická osoba

Černá 1610/14, 110 00 Praha 1

Zřizovatel KDS: Česká kongregace sester dominikánek

Sídlo: Veveří 469/27, 602 00 Brno

IČO: 43001106

ředitel: Mgr. Jarmila Prášková

Kontakty:

tel.: 224 934 496

email: info@kds.op.cz

Platnost dokumentu od 1. září 2013

Příloha: Školní vzdělávací program – Časově tematický plán školského zařízení KDS – DM a ŠJ

2. Charakteristika školského zařízení²

2.1 Historie domu

Dům na ulici Černá č. p. 14 slouží dětem a mladým lidem více než sto let. Prvních padesát let byl domovem pro sirotky, o které se staraly sestry dominikánky. Pak zde byl zřízen domov mládeže pro studenty středních škol, o který se staral stát. V devadesátých letech 20. století byl dům vrácen sestrám dominikánkám, které na činnost domova mládeže navázaly. Katolický domov studujících fungoval jako církevní školské zařízení s právní subjektivitou, zřízen Českou kongregací sester

¹ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 69-70 in Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*.

² Srov.: Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 2.

dominikánek³. Do sítě škol, předškolních a školských zařízení MŠMT ČR byl zařazen k 1. 11. 1991, opakovaně k 1. 9. 1996 a k 1. 9. 1999.

Ve smyslu školského zákona č. 561/2004 Sb. došlo k transformaci právní formy zařízení na školskou právnickou osobu⁴. Název byl změněn na Katolický domov studujících – domov mládeže a školní jídelna (dále jen KDS, DM nebo domov).

2.2 Poslání domu

Domov poskytuje neplnoletým a plnoletým žákyním středních škol a studentkám vyšších odborných škol (dále jen studentky) ubytování, stravování a vzdělávací služby navazující na vlastní činnost škol a vede své svěřence k plnohodnotnému využívání volného času.

Posláním domova je vytvářet vhodné podmínky pro řádné studium, k osvojování duchovních a morálních hodnot, k úctě ke každému člověku, a tak pozitivně přispívat k lidskému zrání ubytovaných studentek. Vzdělávání se uskutečňuje podle místního školního vzdělávacího programu, který staví na Výchovné koncepci KDS⁵ a na možnostech aktuální volnočasové nabídky.

2.3 Popis složení studentek

Kapacita domova čítá 83 lůžek. Studentky jsou téměř z celé České republiky, převážně ze Středočeského kraje. Většina z nich je ze středních škol studijního zaměření (technického, sociálního, humanitního) nebo z uměleckých středních škol a konzervatoří. Několik studentek navštěvuje VOŠ.

2.4 Popis materiálních podmínek

Zařízení se nachází v centru Prahy 1 ve dvou vnitřně propojených budovách cca 100 let starých, po generální rekonstrukci v roce 1991. Kapacita je pro ubytování 83 míst, pro stravování 200 klientů.

Ubytovaným studentkám je k dispozici:

- kaple;
- 25 dvou až čtyřlůžkových pokojů (jeden je pětilůžkový) s vlastní koupelnou;
- průběžně aktualizovaná knihovna/studovna;
- celkem 5 počítačů s pevným připojením na internet, WiFi;
- v klubovně je k dispozici TV s videem a DVD přehrávačem, na vychovatelně pak DVD-téka;
- křesílková zákoutí;
- kuchyň a jídelna;
- tři kuchyňské koutky s mikrovlnnou troubou, varnou konvicí, vařičem, lednicí;

³ V souladu s § 12 zákona č. 564/1990 Sb. o státní správě a samosprávě ve školství, s § 22 zákona č. 395/1991 Sb. o předškolních zařízeních a školských zařízeních a se zákonem č. 3/2002 Sb. o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností.

⁴ Zápis do rejstříku školských právnických osob byl proveden 17. 6. 2006.

⁵ Srov. SLAVÍKOVÁ, V.: *Výchovná koncepce KDS* (závěrečná práce ČŽV FF UK). Vlastní náklad, Praha, 2002.

- nádoby na tříděný odpad;
- keramická dílna s vypalovací pecí;
- stolní fotbal;
- pianino; elektrický klavír, kytara, flétny, africký buben;
- malý dvůr se zelení a zahradním posezením;
- malá tělocvičná prostora, posilovací trenažéry, boxovací pytel.

Studentky mohou využívat také možnosti reprografických služeb (multifunkční kopírovací stroj, kroužková vazba, řezačka).

V nabídce pro studentky jsou doplňující vzdělávací služby – asistence při přípravě do školy, (doučování celé řady předmětů od jazyků až po předměty technické) a příležitostná zájmová výuka cizích jazyků (převážně AJ).

Na výzdobě společných prostor domova se podílejí též studentky samy. V minulosti se podařilo v rámci grantového projektu Barevné dlaně vyzdobit prostory KDS originálním způsobem: studentky vytvořily malířskou výzdobu chodeb. O pět let později pak v rámci grantového projektu Kudrnaté prsty malovaly Domovní znamení na vstupní dveře pokojů.

2.5 Popis personálních podmínek

Chod KDS zajišťují společně pedagogičtí a nepedagogičtí zaměstnanci. Pedagogický personál tvoří výhradně ženy – řádové sestry a civilní vychovatelky s odbornou kvalifikací.⁶ Patří mezi ně ředitel, tři kmenové vychovatelky, z nichž jedna je vedoucí vychovatelny. Pravidelně se scházejí na pedagogických poradách a podle možností se dále vzdělávají v externích kurzech.

Pro odborné aktivity jsou zaměstnání buď externí pedagogové (např. pro vedení keramiky nebo kroužku anglického jazyka), nebo nepedagogičtí zaměstnanci (např. pro vedení dramatického kroužku či vaření). Nicméně na výchovném procesu se podílí každý zaměstnanec KDS přinejmenším svým vlastním příkladem.

2.6 Popis ekonomických podmínek

Provoz domova je z větší části hrazen provozní dotací přidělenou MŠMT ČR a zčásti poplatky ubytovaných. Zřizovatel se stará o budovu a do jisté míry i o běžnou údržbu. Domov zpracovává projekty v rámci vyhlášených grantových řízení především pro zajištění volnočasových programů. Sponzorské dary jsou zatím pro provoz domova minoritní, bývají určené do sociálního nebo investičního fondu či na běžný provoz domova.

---

⁶ Podle zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících.

2.7 Popis podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Tato oblast je v KDS zpracována odbornou firmou. Studentky jsou prokazatelně proškoleny pravidelně dvakrát během školního roku, dále pak vždy při činnostech, kde je zvýšené riziko poškození zdraví. Na jednotlivých zájmových pracovištích jsou umístěny příslušné provozní řády.

2.8 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Přístup a program výchovné koncepce staví na individuálních potřebách studentek a jejich osobním vedení. Dokáže se přizpůsobit studentkám nadprůměrně nadaným. Mají možnost formovat svoji osobnost zapojením se do většího okruhu nabízených aktivit. Studentkám, které mají potřebu specifické pomoci, nabízí individuální péči vychovatelů (např. pomoc s přípravou do školy, doučování) nebo zprostředkování kontaktu na jiné subjekty (např. pedagogicko-psychologickou poradnou).

2.9 Spolupráce s rodiči, školami a jinými subjekty

Spolupráce s rodiči neproletých studentek je považována za velmi důležitou, a to na rovině pedagogické, sociální i psychologické. Pravidelný kontakt s rodiči neproletých studentek je zajištěn prostřednictvím Výcházkových knížek, dále je zde možnost telefonického či elektronického kontaktu nebo osobního setkání.

Spolupráce se školami se odvíjí též od pravidelného kontaktu s třídními učiteli našich studentek vždy v prvním a třetím čtvrtletí. Vychovatelky se s učiteli setkávají i osobně, ojediněle se též účastní rodičovské schůzky (na přání studentek či rodičů).

Duchovně přínosnou pro KDS je fungující spolupráce s farností sv. Vojtěcha na Praze 1, odkud do KDS pravidelně dochází kněz, který je k dispozici studentkám při slavení katolických svátostí a k duchovním rozhovorům. Neméně významnou je spolupráce s Křesťanskou pedagogicko-psychologickou poradnou, ať už při řešení konkrétním problému nebo při přednáškách a otevřených besedách.

Spolupráce KDS s dalšími organizacemi je různorodá. Vychází především z možností, které se v centru hlavního města Prahy nabízejí pro podporu činnosti našeho domova. Jsou to především programy kulturních institucí (kam chodíme na výstavy, koncerty, představení, ...) a sportovních organizací, kam studentky pravidelně chodí cvičit či plavat. Dále spolupracujeme s humanitárními organizacemi, k nimž se připojujeme jako dobrovolníci nebo zveme jejich zástupce na besedy o problémech dnešního světa (např. Papežské misijní dílo, Charita, ADRA, Prolife).

3. Charakteristika ŠVP

3.1 Historie⁷

Název místního ŠVP – **Devětsil** byl použit podle jména svazu umělecké kultury 20. století zaměřujícího se jak na poetismus, tak na další příbuzné umělecké směry. Spolek Devětsil se začal setkávat právě v domě na Černé č. p. 14. Tento dům tenkrát patřil právě rodině Karla Teigeho a dnes zde sídlí KDS. Ke skupině studentů gymnázia z nedaleké Křemencovy ulice se připojili literáti a umělci, jako jsou Karel Teige, Jiří Wolker. Pořádali debaty s Jaroslavem Seifertem, Konstantinem Bieblem, Vladislavem Vančurou, Vítězslavem Nezvalem, ale i s malíři Adolfem Hoffmeisterem, Toyen a architektky Josefem Havlíčkem nebo Jaromírem Krejcarem a dalšími umělci té doby.

Vytvářeli zde nový kulturní směr a přátelství... Na myšlence Devětsilu 20. století chce stavět Devětsil v 21. století. Scházející se studentky v domě na ulici Černá 14 rovněž debatují o světě, problémech dnešní doby, nacházejí vlastní nový styl a smysl svého života a vytvářejí tvořivá přátelství.

3.2 Idea

„Jdi se podívat ještě jednou na růže. Pochopíš, že ta tvá je jediná na světě. Přijdeš mi dát sbohem a já ti dám dárek - tajemství.“

Malý princ odběhl podívat se znovu na růže.

„Vy se mé růži vůbec nepodobáte, vy ještě nic nejste,“ řekl jim. „Nikdo si vás neochočil a vy jste si nikoho neochočily. Jste takové, jako byla má liška. Byla to jen liška podobná statisícům jiných lišek. Ale stala se z ní má přítelkyně a teď je pro mě jediná na světě.“

A růže byly celé zaražené.

„Jste krásné, ale jste prázdné,“ pokračoval. „Není možné pro vás umřít. Pravda, o mé růži by si obyčejný chodec myslel, že se vám podobá. Ale ona jediná je důležitější než vy všechny, protože právě ji jsem zaléval. Protože ji jsem dával pod poklop. Protože ji jsem chránil zástěnou. Protože jí jsem pozabíjel housenky (kromě dvou nebo tří, z kterých budou motýli). Protože právě ji jsem poslouchal, jak naříkala nebo se chlubila nebo dokonce někdy mlčela. Protože je to má růže.“

„Sbohem...“ řekl.

„Sbohem,“ řekla liška. „Tady je to mé tajemství, úplně prostinké: správně vidíme jen srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné.“

„Co je důležité, je očím neviditelné,“ opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.

„A pro ten čas, který jsi své růži věnoval, je ta tvá růže tak důležitá.“

„A pro ten čas, který jsi své růži věnoval...“ řekl malý princ, aby si to zapamatoval.

⁷ Srov.: Slavíková, V.: Školní vzdělávací program. Kap.: 2.1.

„Lidé zapomněli na tuto pravdu,“ řekla liška. „Ale ty na ni nesmíš zapomenout. Stáváš se navždy zodpovědným za to, cos k sobě připoutal. Jsi zodpovědný za svou růži...“

„Jsem zodpovědný za svou růži...“ opakoval malý princ, aby si to zapamatoval.⁸

3.3 Cíle výchovně - vzdělávací činnosti⁹

„...život je proměna a praskot uvnitř cedru a bolestivý přerod.“¹⁰

Životní cesta každého mladého člověka je růstem v postupném osamostatňování se. Mladí se tím dostávají do situací, kdy si již sami budují a udržují svůj svět vztahů, a právě v něm prožívají svůj podíl svobody a zodpovědnosti. (Ono „Jsi navždy zodpovědný za to, co jsi k sobě připoutal.“... „Jsem zodpovědný za svou květinu.“¹¹) Skrze doprovázení a vedení na cestě osobního růstu a zrání chceme svěřené studentky vychovávat **k vnitřně svobodnému, aktivnímu a zodpovědnému přístupu k životu**. Praktickou výchovu k takovému přístupu k životu vidíme v rozvíjení následujících klíčových kompetencí:

- **zrání ve vztahu k vlastní osobě;**
- **zrání ve vztahu k druhým;**
- **zrání ve vztahu k hodnotám.**

Tyto klíčové kompetence jsou rozvinuty v ŠVP, a sice každá ve třech základních bodech. Dohromady se tedy dostáváme k devíti základním dovednostem, k devíti různým silám do života – „**Devětsilu**“, které působí společně, vzájemně se prolínají, doplňují a podílejí se na vývoji jednotlivce, na jeho růstu a dozrávání v hodnotnou osobnost.

Teorie výchovy jasně hovoří o tom, že základní podmínka účinnosti jakéhokoliv výchovného působení je ochota vychovávaného akceptovat pedagogické vlivy, interiorizovat je – osvojit si je a zvnitřnit. K tomu je třeba osobní zkušenost s vlastními činy, ne jenom slova. Studentky, které stráví v našem domově alespoň nějaký čas a nechají se ovlivnit výchovou, by měly odcházet s praktickými zkušenostmi své prožité zodpovědnosti.

3.4 Stručná charakteristika ŠVP¹²

„Není naděje pro kámen, být něčím jiným než kamenem. Ale spoluprací se seskupí a stane se chrámem.“¹³

Myšlenkově ŠVP vychází z **přátelské tvořivosti**. Vyrůstá z přátelských vztahů aktivně a tvořivě prožívaných. „Je potřeba v přátelské a partnerské atmosféře vychovávat osobnosti s vlastním

⁸ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Malý princ*. Albatros, Praha, 1977, str. 78-80 in Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 3.2.

⁹ Srov.: Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 3.2.

¹⁰ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000, ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 74.

¹¹ Viz kapitola 3.2.

¹² Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 3.3.

¹³ Viz SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000, str. 146.

názorem, s odpovědností za sebe i za druhé, probouzet v lidech touhu po poznání, po dávání, po realizaci snů a ideálů.¹⁴ „Láska vždy stojí před tím druhým v tvůrčím očekávání.“¹⁵

3.5 Výchovné a organizační rozdělení¹⁶

„Společenství je prostředí, které formuje naše náhledy na svět a utváří naši osobnost. V dospívání je pro mladé lidi společenství nebo parta důležitou etapou jejich rozvoje. Skrze ně demonstrují své společenské zařazení, svůj názor na svět, své já, potřebují „někam patřit“.“¹⁷

Snahou všech zaměstnanců KDS je vytvořit domácí a přátelské prostředí společné pro všechny, kteří v domě jsou. Nebýt pouhou masou lidí pobývajících na jednom místě. Vlastní výchovná činnost DM sjednocuje studentky v „jednu výchovnou skupinu“ díky komunitnímu stylu práce pedagogických pracovníků, který vychází ze schválené Výchovné koncepce KDS¹⁸.

Pro přehlednější organizaci tvoří jednotlivá ubytovací patra domu **formální skupiny**. Studentky však mají možnost volby s kým a kde chtějí být v domě ubytovány a vedení domova se snaží tuto volbu zohledňovat. Každá formální skupina má přidělenou svou kmenovou vychovatelku.

S ohledem na výchovný cíl mají u pedagogických pracovníků podporu spontánně vznikající **neformální skupiny**. Takové výchovné skupiny vznikají na základě individuálních potřeb studentek - podle výběru z nabídky volnočasových kroužků a aktivit otevřených pro všechny studentky, podle volby studentky, se kterým z vychovatelů se chce poradit, sdílet, řešit problémy apod.

3.6 Délka a časový plán¹⁹

Studentky jsou do KDS přijímány na jeden školní rok. Mohou a nemusí podat přihlášku k ubytování i po dobu dalších let svého studia na střední, eventuálně vyšší odborné škole. Délka výchovně - vzdělávacího působení KDS na jednotlivé studentky je shodná s délkou jejich pobytu v domově.

Časový plán vyplývá z charakteru aktivit, které jsou:

- spontánní – podle aktuálního zájmu studentek a vychovatelů;
- příležitostné – jednorázové aktivity;
- pravidelné – jednoleté i víceleté cykly podle konkrétního obsazení.

¹⁴ Srov. HŘEBAČKOVÁ OP, H.: *Stručný nástin působení sester dominikánek ve školství* (závěrečná práce PedF UP). Vlastní náklad, Olomouc, 1993.

¹⁵ Srov. AMBROS, P.: *Perspektivy a východiska pastorační činnosti církve, modlitba a evangelizace*. (studijní texty centra Aletti). Velehrad, 2000, str. 32-35.

¹⁶ Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.1.

¹⁷ Srov. LOKVENCOVÁ, M.: *Evangelizace* (závěrečná práce). Vlastní náklad, Praha, 2002, str. 25.

¹⁸ Srov. SLAVÍKOVÁ, V.: *Výchovná koncepce KDS* (závěrečná práce ČŽV FF UK). Vlastní náklad, Praha, 2002.

¹⁹ Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.2.

4. Dílčí cíle, klíčové kompetence a strategie výchovy

„Byla různá bytí a byla věrnost. Věrností nazývám pouto k určitému bytí, jakým může být mlýn, říše, chrám či zahrada, neboť i takový člověk je velký, který je věrný zahradě.“²⁰

4.1 Kompetence ke zrání ve vztahu k vlastní osobě

4.1.1 Osobnost

Cíl: přiměřeně k věku vyzrát v osobnost, zdravý životní styl.

Studentka: učí se porozumět sama sobě, poznává svůj temperament; objevuje a rozvíjí své dary, rozvíjí zdravou sebeúctu a sebedůvěru; učí se posuzovat sama sebe; rozpoznává motivace ve vlastním životě, projevy a užitečnost vůle; rozvíjí svou zodpovědnost a samostatnost; vědomě pracuje se svými emocemi, zvládá vlastní agresivitu, zvládá trému, překonává své nežádoucí sklony; učí se asertivnímu chování; osvojuje si zdravý životní styl; zvládá hygienické návyky; ovládá pravidla etikety; rozhoduje se.

Vychovatelka: stojí při studentce; napomáhá studentce odhalovat slabé a silné stránky; pozitivně ji motivuje k sebepoznání, k sebereflexi a tvořivé sebekritice či ohodnocení; vede ji k samostatnosti a zároveň jí dává zázemí; ukazuje možnosti práce s emocemi; pomáhá při upevňování vůle; povzbuzuje k zdravému životnímu stylu – vede k poznání zásad a jejich uplatňování ve vlastním životě.

Hodnocení: průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou; každodenní kontrola úklidu na pokojích a pořádku v osobních věcech; večerní poohlédnutí se za dnem – studentka; výchovná opatření vedoucí k motivaci nebo uvědomění si problému.

4.1.2 Sebevzdělávání

Cíl: naučit se „učit se“, vidět věci v souvislostech.

Studentka: rozvíjí pozitivní přístup ke vzdělání; upevňuje nalezený vlastní efektivní styl a režim učení; vyhledává a kriticky hodnotí přijímané informace; prohlubuje nabyté vědomosti a dovednosti, dává je do souvislostí; získává a rozšiřuje svůj všeobecný rozhled; zvládá neúspěch; chápe sebevzdělávání jako celoživotní proces.

Vychovatelka: povzbuzuje studentku k hledání vlastního stylu učení; vede k samostatnosti při rozvržení příprav do školy; podporuje studentky ve vytváření studijního prostředí a vzájemné ohleduplnosti, pomoci; je k dispozici při vyhledávání informací, doučování či zprostředkování doučování; pomáhá zvládnout neúspěch či „neusnout na vavřínech“ při úspěchu; spolupracuje se školou, rodiči.

---

²⁰ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000, ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 149.

Hodnocení: komunikace s třídním učitelem; příležitostná komunikace s rodiči nebo zákonnými zástupci; průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou; porovnání dosažených výsledků s vynaloženým úsilím a schopnostmi studentky; využívání studijní doby.

4.1.3 Volný čas

Cíl: umění rozhodnout se, vybrat si konkrétní smysluplnou činnost.

Studentka: prožívá volný čas aktivně a tvořivě; využívá ho k vlastnímu rozvíjení, aktivnímu odpočinku; zvládá si ho plánovat i nechává prostor spontaneitě; dokáže si určit priority volného času; odolává sociálně patologickým činnostem, zvládá říci NE; čelí nudě a lenošení; využívá nabízených možností; dává návrhy k činnostem; rozšiřuje či rozvíjí své dary, zájmy, schopnosti.

Vychovatelka: podporuje aktivní prožívání volného času; prožívá volný čas z části se studentkami; naslouchá jednotlivým studentkám; vytváří příležitosti k aktivnímu odpočinku, je-li třeba i k odpočinku pasivnímu.

Hodnocení: pololetní ohlédnutí se, co studentka vytvořila; průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou; zamyšlení se nad přínosem zvoleného profilu; dotazník; aktualizovaná volnočasová nabídka.

4.2 Kompetence ke zrání ve vztahu k druhým

4.2.1 Komunikace

Cíl: poznání a osvojení si zásad respektující komunikace.

Studentka: rozlišuje projevy respektující a nerespektující komunikace; vytváří si a zkouší vyjádřit vlastní názor; učí se sbírat informace a vyznat se v nich, rozumí jim a správně je interpretuje; vyjadřuje se kultivovaně, jasně a zřetelně; osvojuje si neverbální komunikaci a řeč těla; zvládá se prezentovat a vystupovat na veřejnosti.

Vychovatelka: dává příklad respektující komunikace; vede studentku k utváření vlastního názoru, přemýšlení o podstatě věcí, k výběru a vyhodnocování informací.

Hodnocení: průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou; reflexe na pedagogických poradách; reflexe nad komunikací v zátěžové situaci.

4.2.2 Sociální

Cíl: Schopnost vytvářet společenství.

Studentka: je schopna se adaptovat na nové podmínky; respektuje pravidla společenství; respektuje spolubydlící, navazuje a udržuje přátelství; přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů; obohacuje společenství svými dary; přispívá k dobré atmosféře; podílí se na společné činnosti; nese odpovědnost za svoji práci; váží si práce druhých.

Vychovatelka: podporuje studentku při adaptaci na měnící se prostředí a podmínky; vytváří příležitosti pro spolupráci; dává studentkám přiměřenou odpovědnost a úkoly.

Hodnocení: diskuse při/po společně prožitých činnostech; příležitostně reflexe spolubydlících vnitřní atmosféry jejich pokoje; průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou; reflexe na pedagogických poradách.

4.2.3 Řešení problémů

Cíl: zvládnutí problému jako procesu.

Studentka: učí se vnímat problémovou situaci; své tvrzení podkládá důkazy; analyzuje problém, srovnává, utřídí, je schopna abstrakce, konkretizace; učí se problém jasně pojmenovat, vidět jádro problému; hledá a navrhuje postupy k řešení, rozhodne se pro nejlepší řešení; osvědčené postupy znovu uplatňuje; je otevřena k novým způsobům řešení.

Vychovatelka: nechává prostor studentce k nahlížení na problém a jeho řešení; stojí nablízku; je-li třeba, řeší problém společně se studentkou; učí studentku základním myšlenkovým postupům.

Hodnocení: reflexe na pedagogických poradách; reflexe nad komunikací v zátěžové situaci; konkrétní vyjádření studentek v anketě k provozu a dění v KDS; PoDot – otevřené setkání s vedením KDS.

4.3 Kompetence ke zrání ve vztahu k hodnotám

4.3.1 Občanské a pracovní

Cíl: naučit se pravdivému přístupu k životu.

Studentka: učí se odpovědnému přístupu k úkolům a povinnostem; vnímá a hájí práva svá i práva druhých; aktivně se zapojuje do občanského života svého okolí; angažuje se ve prospěch druhých; respektuje roli autority; zkouší se postavit do vedoucí role.

Vychovatelka: vede studentku ke spoluvytváření a následně k dodržování pravidel; spravedlivě hodnotí; objasňuje význam řádu pro život ve společenství; vytváří podmínky pro „domácí politiku“.

Hodnocení: pololetní ohlédnutí se, zda vytvořená pravidla odpovídají realitě; průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou; každodenní kontrola úklidu na pokojích a pořádku v osobních věcech; týdenní kontrola patrové služby; připomínky domovní rady nebo celodomovního fóra.

4.3.2 Kulturní

Cíl: kultivovat a rozvíjet duševní rozměr člověka a cit pro krásu prostředí.

Studentka: respektuje a chrání kulturní dědictví; vnímá, přijímá, vytváří a rozvíjí kulturní, etické a sociální hodnoty; vytváří si vztah k přírodě a k životnímu prostředí; rozvíjí svoje estetické citění; chápe základní ekologické souvislosti; třídí odpad ve svém nejbližším okolí (pokoj).

Vychovatelka: pomáhá skrze kulturu vnímat krásu kolem nás; podporuje tvořivé studentky; společně se studentkami vyhledává kvalitní představení, vystoupení či výstavy.

Hodnocení: společná diskuse o shlédnuté výstavě, představení; pololetní ohlédnutí se, zda byl kulturní výběr dostatečný, kvalitní, navštěvovaný; reflexe, zda opravdu třídíme odpad, šetříme energiemi.

4.3.3 Duchovní

Cíl: ukázat na duchovní rozměr každého člověka a rozvíjet jej.

Studentka: respektuje názory a postoje druhých; učí se uznání vlastního úspěchu i nedostatku; přijímá zdravou kritiku i pochvalu; přijímá omluvu a sama je jí schopna; ve vlastním životě uskutečňuje „fair play“.

Vychovatelka: vytváří přátelskou atmosféru založenou na dialogu, otevřenosti a vzájemné důvěře; za studentky se modlí; dává jim nahlédnout na vnitřní život člověka; svým příkladem vede ke chvílím ztišení s Bohem, k modlitbě.

Hodnocení: průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou nebo spirituálem; osobní modlitba.

5. Prostředky

5.1 Metody²¹

„Nevyhledej člověka na jeho povrchu, ale až v sedmém patře jeho duše a jeho srdce a ducha. Když se budete navzájem hledat ve svých nejnižších hnutích, zbytečně jen prolijete krev.“²²

Vychovatel přistupuje ke svěřenému mladému člověku v lásce a **vloženou důvěrou** připravuje optimální prostor pro výchovu. Důvěra k mladému člověku předpokládá nejen kladný vztah ke studentkám, ale i zájem o ně, snahu o pochopení jejich radostí a těžkostí, umění se společně radovat, ale i „plakat“ apod. Proto je práce vychovatele soustředěna na **osobní a pružný přístup k jednotlivci**.

Vztahy studentek a vychovatelů jsou postaveny na otevřenosti, bezpečném prostředí v důvěře a spolupráci. „Základním postojem vztahu je uznání druhého, jeho jinakostí, mentalita pokory. Odpuštění je principem, na němž je založena vzájemná úcta a láska. Člověk je schopen vytvářet kvalitní vztahy, pokud je sám celistvou osobností. Váží si sebe, uznává dary, které má, děkuje

²¹ Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.5.1.

²² SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 81.

za ně a rozvíjí je ve službě druhým. (...) S přáteli nás pojí důvěra, která je podmínkou k otevřenosti a upřímnosti sdílení...²³

„Spravedlnost je podle mne v tom,“ řekl otec, „vážit si člověka kvůli pokladu, který v sobě opatruje. Tak jako si vážím sám sebe. Neboť i v tom druhém se odráží stejné světlo. Třeba v něm bylo seabemíň patrné. Spravedlnost, to znamená chápat člověka jako prostředek a jako cestu. Má láska spočívá v tom, že mu pomáhám, aby se sám v sobě zrodil.“²⁴

Hlavní výchovnou metodou je **respektující komunikace**²⁵, které se navzájem učí studentky i vychovatelé.

Respektující komunikace vychází z **partnerského přístupu**, který:

- Je založen na rovnocennosti a na respektování důstojnosti dítěte.
- Je podložen výchovou demokratického stylu, který nevylučuje vymezování hranic. (Naopak bez vymezení jasných a pevných hranic ztrácejí děti pocit bezpečí, což u nich způsobuje nejistotu a úzkost, a odpovědí může být agresivní chování.)

Partnerský přístup k dětem znamená chovat se k nim jako k dospělým, kterých si vážíme nebo které alespoň respektujeme. Partnerský přístup dospělých k dětem je nejen možný, ale i nutný proto, aby z dětí vyrostli kompetentní a zodpovědní lidé, schopní řešit problémy současného světa.

Respektující komunikace znamená:

- Chovat se k dětem tak, aby to nezraňovalo jejich lidskou důstojnost (základním vodítkem přitom je nedovolit si k nim nic, co nechceme, aby si ony dovolily k nám).
- Přijmout fakt, že se mohou lišit, aniž by byly lepší nebo horší než my.

Respektující komunikace zprostředkovává morálku opřenou o zvnitřněné hodnoty, podle níž budou děti zvažovat své chování i tehdy, když na blízku nebude žádná „kontrola“.²⁶

Respektujícím chováním k dětem plníme dva nesmírně důležité výchovné úkoly:

- Přispíváme k rozvíjení a uspokojování jejich potřeby sebeúcty (vážit si sám sebe, přijímat se jako hodnotná lidská bytost).
- Ukazujeme jim, jak vlastně má vypadat správné chování – to chování, které od nich vyžadujeme.

5.2 Formy²⁷

„Slyším, jak hlupák říká: „...Ty zbytečně zdí je třeba zbourat a zrušit ty strmé schody, po kterých se tak špatně chodí. Pak bude člověk volný.“ A já mu odpovím: „Potom se lidé promění

²³ Srov. LOKVENCOVÁ, M.: *Evangelizace* (závěrečná práce). Vlastní náklad, Praha, 2002, str. 24.

²⁴ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Čitadela*. Vyšehrad, Praha, 2000, ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 34.

²⁵ KOPŘIVA, P. a kol.: *Respektovat a být respektován*. Spirála, Kroměříž, 2007. ISBN 80-901873-7-4. srov. str. 9-18.

²⁶ KOPŘIVA, P. a kol.: *Respektovat a být respektován*. Spirála, Kroměříž, 2007. ISBN 80-901873-7-4. srov. str. 5.

²⁷ Srov.: Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.5.2.

v dobytek na trhu a ze strachu, aby se nenudili, začnou si vymýšlet stupidní hry, jež budou zase podléhat pravidlům, ale ta pravidla budou postrádat velikost... Podobně by byl člověk ztracen v týdnu, který by neměl dny, anebo v roce, který by neměl svátky, který by neměl tvář.“²⁸

„Bylo by lépe, kdybys přicházel vždycky ve stejnou hodinu. (...) Je třeba zachovávat řád.“²⁹

Je důležité mít stanoveny hranice **pravidelného denního řádu** a zároveň vytvořit prostor pro individuální zvláštnosti.

Podstatné společné režimové časy:

- budíček;
- snídani;
- úklid - odchod do školy - bodování úklidu;
- oběd;
- odpolední program (kontakt s vychovatelkou - domluva na programu: studium, rekreace, odpočinek);
- večere;
- studijní klid a závazná studijní doba podle studovaného ročníku;
- noční klid.

Studentka střední školy naplňuje volný čas studiem nebo odpočinkem:

- studium - samostudium (škola, obor, zájem), opakování, konzultace, příprava materiálů, četba;
- odpočinek - spánek, hygiena, sebeobsluha, úklid, přátelské rozhovory a také vycházka, sport, vlastní aktivity, hry, hudba, TV..., přičemž preferujeme aktivní rekreaci před pasivní.

5.2.1 Studium³⁰

„Vezmu je však a zavřu a budu je trápit studiem, neboť vím, že co je snadné, je právě proto neplodné. A výsledek práce budu měřit podle námahy a potu. Dal jsem proto svolat vychovatele a řekl jim: „Neklamte se. Nesvěřil jsem vám děti člověka, abych později zvažoval množství jejich znalostí, nýbrž proto, abych se mohl radovat z jejich vzestupu.“³¹

Hlavním důvodem, proč děvčata do KDS přichází, je **studium**, které je jejich první a nejdůležitější aktivitou. Konkrétní zodpovědností studentky je tedy pečovat o své studium. Výchovné snahy pedagogů v koncepci KDS nesměřují k nejlepším studijním výsledkům. Vedou k osobní zodpovědnosti studentky jako odpověď i na vloženou důvěru rodičů, kteří je poslali „do světa“ na studia. Zřetelný je ohled na individuální schopnosti studentek a zároveň motivace

²⁸ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 18

²⁹ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Malý princ*. Albatros, Praha, 1977, str. 77.

³⁰ Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.5.2.1.

³¹ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 87

k překonávání sebe, k uskutečnění ideálu, pro který se studentka rozhodla při výběru své střední školy. Těžištěm zájmu vychovatelů je přirozeně 1. ročník, kde je v první řadě nutné zvládnout přechod k jinému stylu učení se, převážně k samostudiu a práci s literaturou. V dalších ročnících jde o plynulý přesun míry odpovědnosti za své samostudium a k potřebě sebezvzdělávání na osobu studentky.

Studijní režim:

- přímá příprava do školy – samostudium, doučování, zkoušení;
- zájem o obor – informační technologie, tvořivost v oboru;
- sebezvzdělávání v obecně kulturní rovině – práce s knihami, časopisy, práce na PC, účast na odborných výstavách a kulturních akcích.

5.2.2 Odpočinek³²

K tomu, aby se studentky mohly kvalitně připravovat a věnovat svému studiu a vzdělávání, potřebují také odpočinek, relaxaci. Odpočinkový režim odpovídá individuálním potřebám studentky. Studentka sama si volí vhodnou formu (spánek, hygiena, sebeobsluha, úklid, přátelské rozhovory). Minimálně však musí respektovat hranice stanovené Vnitřním řádem.

„Nemám rád lidi lenivého srdce. Ti, kdo výměnou nic nenabízejí, nemohou se ničím stát. Život jim nedá uzrát. Čas pro ně plyne jako hrst písku a vede je k zmaru.“³³

Naší snahou je usměrňování, zajištění a organizování volného času studentek tak, aby jejich činnosti byly obsahově hodnotné, společensky prospěšné, především by měly mít výrazný kreativní charakter. Podporujeme jakoukoli aktivitu, která se podílí na budování sebevýchovy, služby, hledání pravdivých hodnot. Aktivitu, která vede k uvědoměným vztahům k sobě, druhým, hodnotám. Aktivitu v plnosti, tedy zodpovědnou.

5.2.3 Aktivita³⁴

„Podívaná nic není. Žít můžeš jen z toho, co přetváříš. Ne však z toho, co je do tebe ukládáno jako do skladiště. Kdyby ten člověk mohl vzít bič a šlehat koně a nosit kameny a pomáhat při stavbě chrámu, žil by. Ale jemu je všechno dáváno.“³⁵ „Neboť od člověka samotného nelze nic čekat, pouze od nádherné spolupráce jednoho skrze druhého.“³⁶

Jako školské zařízení nemající na programu výuku, tedy něco, „co se musí“, se můžeme zabývat pouze oblastí osobní volby, zjednodušeně se dá říci volným časem. „Charakteristika volného času v dnešním chápání navazuje na antické Aristotelovo filosofické myšlení, které ho pojímá jako

³² Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.5.2.2 a 4.5.2.3.

³³ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 28.

³⁴ Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 4.5.3.

³⁵ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 71.

³⁶ SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 80.

hledání blaženosti, které spočívá v činnostech nevykonávaných k nějakému bezprostřednímu užítku, nýbrž pro ně samé.³⁷

Samotný jev označovaný jako **volný čas** je chápán jako „opak nutné práce a povinností, doba, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi.“³⁸ „Volný čas tedy zahrnuje: odpočinek, rekreaci, zábavu, zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání, dobrovolnou společensky prospěšnou činnost aj.“³⁹

Výchovně působení ve volném čase se děje skrze činnosti⁴⁰:

- spontánní (uplatňují se individuálně nebo skupinově podle aktuálního zájmu studentek, vychovatel vystupuje jako rádce, motivující činitel);
- příležitostné (zahrnují organizované, jednorázové i cyklické, rekreační, oddechové nebo vzdělávací aktivity, jsou řízeny vychovatelem a současně umožňují a podněcují spoluúčast studentek);
- pravidelné (uskutečňují se v pravidelných intervalech, cílem je osvojit si vědomosti a dovednosti, prohloubit kladný vztah k předmětu zájmu).

Náš výchovně vzdělávací program stojí „ve finále“ především na **povinně volitelných volnočasových profilech** – prostředcích naší výchovné koncepce⁴¹. Podle svého rozhodnutí si studentky volí jednu z nabízených profilačních rovin. Každá rovina nabízí ještě několik variant volby – několik konkrétních kroužků, aktivit, které se vyhláší na začátku školního roku podle možností pedagogických pracovníků.

V kroužcích nejde o odbornost a maximální profesionalitu, ale o vytváření přátelského prostředí, vytváření prostoru pro vlastní tvořivost studentek. Cílem je vyzkoušet si různé aktivity, zakusit, jakým způsobem je možné se zapojit, jak jinak jednotlivé úkoly uchopit. Je důležité se podílet na společném tvoření a při tom také něco vytvořit a zároveň zažívat svobodnou seberealizaci. Studentky samy by si měly říct, co konkrétně chtějí, pracovat se vzniklými problémy, řešit všední i nevšední situace... Učí se chápat, jak trávit volný čas, aby byl pro ně prospěšný, rozvíjel a kultivoval jejich zájmy a přinášel jim pocit uspokojení a seberealizace.⁴²

V jednotlivých profilačních rovinách si mohou vybírat z činností a kroužků, které jsou nabízeny vždy aktuálně na daný školní rok – viz příloha Časově tematický plán ŠVP. Nabízené profilační roviny:

- duchovní;
- kulturní;

³⁷ Srov. LOKVENCOVÁ, M.: *Evangelizace* (závěrečná práce), vlastní náklad, Praha, 2002, str. 26.

³⁸ PÁVKOVÁ, J. a kol.: *Pedagogika volného času*. Portál, Praha, 1999. ISBN 80-7178-295-5, str. 15.

³⁹ PRŮCHA, J.: *Přehled pedagogiky*. Portál, Praha, 2000. ISBN 80-7178-399-4, str. 94.

⁴⁰ HOFBAUER, B.: *Děti, mládež a volný čas*. Portál, Praha, 2004. ISBN 80-7178-927-5, srov. str. 21.

⁴¹ Viz SLAVÍKOVÁ, V.: *Výchovná koncepce KDS* (závěrečná práce ČZV FF UK). Vlastní náklad, Praha, 2002.

⁴² Srov. PRŮCHA, J.: *Přehled pedagogiky*. Portál, Praha, 2000. ISBN 80-7178-399-4. str. 94.

- kreativní;
- sociální;
- sportovní;
- externí (vychází vstříc studentkám s cíleným odborným zájmem jako např. figurální kresba, atletický oddíl, ZUŠ, ... Studentky mají možnost volby svých vlastních kroužků mimo KDS).

6. Hodnocení

„Tvořit, to může znamenat i jeden nepovedený krok v tanci. I určitou nezdařenou ránu dlátem do kamene. Není příliš důležité, s jakým osudem se ten či onen pohyb setká. Tobě, ty slepý, krátkozraký, se taková námaha zdá neplodná, ale poodstup. Zahleď se z větší dálky na pohyb v této městské čtvrti. A uvidíš pouze velikou horoucnost a zlatistý prach práce. (...) Dílo se rodí stejně tak z pohybů, které selhaly, jako z těch, které se podařily. (...) Jak už jsem říkal. Jeden selže a druhý uspěje, ty si však nelam hlavu nad těmi rozdíly. Plodná je pouze ona veliká spolupráce jednoho skrze druhého.“⁴³

6.1 Vnější hodnocení

Vnější hodnocení provádí Česká školní inspekce, zřizovatel a další kontrolní orgány. Důležitá je také zpětná vazba, připomínky a náměty od rodičů ubytovaných studentek a třídních učitelů.

6.2 Autoevaluace (sebehodnocení)

Základními oblastmi evaluace je hodnocení pedagogů, hodnocení provozu a zázemí, hodnocení činnosti, dále pak hodnocení studentek a výchovného procesu, které je obsaženo již v kapitole o klíčových kompetencích.

6.2.1 Hodnocení pedagogů

- Jaké je odborné, specializační a věkové složení vychovatelek?
- Jak probíhá další vzdělávání pedagogických pracovníků?
- Jak je využívána odbornost vychovatelek?
- Jakými metodami pracuje vychovatelka se svěřenými studentkami?

6.2.2 Hodnocení provozu a zázemí

- Jaká je vybavenost pokojů? Je prostředí KDS dostatečně podnětné, estetické?
- Jak vypadá zázemí pro nabízené zájmové činnosti, spontánní aktivity?
- Jaký je stav knihovny, jaká se odebírají periodika pro studentky?
- Jaké je vybavení didaktickou a výpočetní technikou?

⁴³ Srov. SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz), str. 38-39 in Slavíková, V.: *Školní vzdělávací program*. Kap.: 5.

- V jakém stavu, za jakých podmínek jsou k dispozici kuchyňky?
- Jaká je spokojenost s místní kuchyní? Splňujeme požadavky spotřebního koše?
- Jakým způsobem mohou studentky ovlivňovat chod KDS?

6.2.3 Hodnocení činnosti

- Jak provádí vychovatelé na konci každého společného dění zhodnocení?
- Jak probíhá hodnocení povinně volitelných profilů ŠVP?
- Jsou nabízené profily, kroužky a aktivity v souladu s poptávkou, v určité kvalitě?
- Jak probíhá výběr aktivit, činností, jsou do procesu výběru přímo zapojovány studentky?
- Jaké jsou připomínky studentek k životu v KDS?

6.3 Metody a nástroje hodnocení

K autoevaluaci používáme tato konkrétní setkání, tyto konkrétní prostředky:

- týdenní reflexe na pedagogických poradách;
- denní reflexe ve Výchovném deníku;
- denní bodování úklidu;
- průběžné osobní rozhovory studentky s vychovatelkou;
- předávání informací v Denním hlášení;
- setkání domovní rady či celodomovního fóra;
- patrové schůzky;
- názorový průzkum: anketa (otevřené otázky) a dotazník (uzavřené otázky);
- „Ovoteka“ – společné ohlédnutí za celým školním rokem, předávání ocenění;
- SWOT analýza pro studenty i zaměstnance (vyjmenovat 3 silné/slabe stránky KDS, 3 možnosti ke zlepšení, 3 možná ohrožení);
- PoDot – setkání s vedením KDS, možnost libovolných dotazů/připomínek ze všech oblastí života i provozu domova;
- sebereflexe pedagogických pracovníků v pololetí a na konci školního roku;
- zaměstnanecké setkání;
- hospitace ředitele;
- prostor pro další metody hodnocení – nápady z řad studentek, zaměstnanců, rodičů.

6.4 Výsledky hodnocení

Expéry píše o podstoupení a o rození díla z podařených i nepodařených pohybů, píše o plodnosti spolupráce jednoho skrze druhého. Chceme díky všem pohybům nechat vyrůst plodům našeho díla, chceme dojít cílům našeho úsilí. Díky zpětné reflexi můžeme kráčet vpřed bez zbytečného bloudění a hledání.

Výsledky hodnocení se pak konkrétně projeví:

- v aktualizaci Manuálu ŠVP, tedy volnočasové nabídky;
- v novelizaci ŠVP;
- v aktualizaci interních provozně organizačních dokumentů KDS (např.: Vnitřní řád, aj.).

Závěr

Jednou ze známek života je proměna. Onen přerod „housesky v motýla“ potřebuje také svůj klid, stálost, stabilní prostředí. Studentkám KDS je toto zázemí poskytováno např. pravidelným režimem, pravidelným stykem se svojí vychovatelkou, společenstvím v domově.

Na druhou stranu tato vnitřní proměna, toto utváření osobnosti se neděje pouze samo sebou. V podmínkách daných naším domovem mládeže, v rámci rozvíjení klíčových kompetencí se v jednotlivých profilech nabízí konkrétní podněty k tomuto rozvoji osobnosti, což je následně umocněno buď individuálním rozhovorem studentky s vychovatelkou, nebo společnou diskusí.

„Nezáleží na tom, aby ses vyrovnal tomu nebo onomu člověku, ale jde o to, aby ses jednou stal samým sebou.“⁴⁴

Seznam literatury

Monografie

- AMBROS, P.: *Perspektivy a východiska pastorační činnosti církve, modlitba a evangelizace*. (studijní texty centra Aletti). Velehrad, 2000. ISBN 80-86045-49-8.
- SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Citadela*. Vyšehrad, Praha, 2000. ISBN 80-7021-435-X (váz).
- SAINT-EXUPÉRY, A. de: *Malý princ*. Albatros, Praha, 1977.
- HOFBAUER, B.: *Děti, mládež a volný čas*. Portál, Praha, 2004. ISBN 80-7178-927-5.
- HŘEBAČKOVÁ OP, H.: *Stručný nástin působení sester dominikánek ve školství (závěrečná práce PedF UP)*. Vlastní náklad, Olomouc, 1993.
- LOKVENCOVÁ, M.: *Evangelizace (závěrečná práce)*. Vlastní náklad, Praha, 2002.
- PÁVKOVÁ, J. a kol.: *Pedagogika volného času*. Portál, Praha, 1999. ISBN 80-7178-295-5.
- PRŮCHA, J.: *Přehled pedagogiky*. Portál, Praha, 2000. ISBN 80-7178-399-4.
- SLAVÍKOVÁ, V.: *Školní vzdělávací program (rozpracovaná, nedokončená verze)*. Vlastní náklad, Praha, 2009.
- SLAVÍKOVÁ, V.: *Výchovná koncepce KDS (závěrečná práce ČŽV FF UK)*. Vlastní náklad, Praha, 2002.

---

⁴⁴ <http://citaty.net/autori/otto-frantisek-babler/>

Elektronické zdroje

<http://citaty.net/autori/otto-frantisek-babler/>

Zákonné normy

Zákon č. 561/2004 Sb. *o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).*

Zákon č. 563/2004 Sb. *o pedagogických pracovnících.*

Zákon č. 564/1990 Sb. *o státní správě a samosprávě ve školství.*

Zákon č. 3/2002 Sb. *o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností.*

Seznam příloh

Školní vzdělávací program – Časově tematický plán.

Přílohy

Školní vzdělávací program – Časově tematický plán

vydaný na základě § 5, odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.

DEVĚTSIL aneb tvořivá přátelství

Add: 2.5 Popis personálních podmínek

Organizačně je výchovná práce pedagogických pracovníků formálně rozdělena na jednotlivá ubytovací patra, kterým je přidělena jejich kmenová vychovatelka. Na realizaci nabízených volnočasových programů se vedle kmenových vychovatelek podílejí tzv. volnočasové vychovatelky. Ve školním roce 2012/2013 se na pedagogickém provozu domu podílejí tyto pedagogičtí pracovníci:

Pedagogický personál	
Kmenové vychovatelky	2. patro: Bc. Karolina Benešová
	3. patro: Zuzana Bradáčová
	4. patro: SM Jordána Petra Kleinwächterová OP
Volnočasové vychovatelky	SM Benedicta Andrea Hübnerová OP
	Monika Stiborová
Ředitel	SM Bernadeta Jarmila Prášková OP

Add: 2.3 Popis složení studentek

Naše pedagogická činnost je závislá na podmínkách, ze kterých musíme vycházet. Podle následujících podmínek volíme formy (denní řád, studijní doba, apod.) a aktivity pro odpočinek a smysluplně prožitý volný čas (nabízíme studentkám volnočasový program).

Studentky a jejich zaměření	
umělecké – výtvarné a hudební	22
sociální a zdravotní	14
technické a ekonomické	37
humanitní	8

Studentky podle ročníků (k 2.4.2013)	
1. ročník	24
2. ročník	19
3. ročník	19
maturitní ročník	15
VOŠ + 5. a 6. ročník konzervatoře	4

Add: 5.2.3 Aktivity (2. pololetí)

AKTIVITY				
Profily	Aktivita	Garant	Kdy	Podmínky
Duchovní	Večerní modlitba	Jor+Ber	1x týdně	12 účastí za pololetí (cca 75 %)
	Čtení YouCat		Čt 1x týdně	
	Studentská mše		Út 1x měsíčně	
	Havelnice		Po 1x měsíčně	
	Taizé večer		příležitostně	
	Jednorázová akce		příležitostně	
Kreativní	Přástky	Kája	Čt – 2x měsíčně	6 účastí za pololetí
	Pěvecký – Bernie band	Jor	Út – 1x měsíčně	4 účasti za pololetí
	Keramika	Benedi	St – 2x měsíčně	6 účastí za pololetí
	Divadelní - Škopek	Monika	duben - červen	Nácvik a vystoupení
	Mediální – Rádio Černobýl	ZuBr	Po – 4x měsíčně	Zajistit vysílání rádia
	Paličkování	Jor	příležitostně	3 výrobky
Kulturní	Divadlo, opera, balet	ZuBr	příležitostně	5 + 1 (s KDS)
	Výstavy			
	Koncert, muzikál			
	Kino			
	Videoklub – Vystřelený šíp			
Sportovní	Zumba, pilates	Jor	Po, St – týdně	12 účastí za pololetí
	Plavání	Kája	příležitostně	6 účastí za pololetí
	Jednorázová akce	Ber	příležitostně	příležitostně
Sociální	Dobrovolnictví – doprovázení v DD/LDN	Kája	pravidelně	příležitostně
	Sbírky jednorázové ADRA		příležitostně	
	Dobrovolnictví Sue-Ryder		příležitostně	
Externí	Jazykový kurz AJ	Jor	pravidelně	12 účastí za pololetí (cca 75 %)
	Vlastní aktivity	Ved. daného profilu		12 účastí za pololetí (cca 75 %)